

Misli i crteži

(Excerpt in Serbian)

Translated by: Dragana Bojanić Tijardović

Contact of the translator: draganabojanictijardovic@gmail.com

Strip crtač koji zavija sa vukovima

Pre nekoliko nedelja, na kafi sa starom poznanicom, saznao sam nešto što na početku nisam verovao. Nećete ni vi. Naime, da udruženje za zaštitu dinarske faune svake godine

... sprovodi popis slovenačkih vukova

uz pomoć dobrovoljaca koji u šumi

Zavijaju prema mesecu i beleže odzive.

Šta?

Da, Andrej i ja sigurno idemo!

Šta?

Ozbiljno. Znam. Čim sam čuo, znao sam da to treba

videti. Moj sinak, veliki lupofil, takođe, ali morali smo da ga

razočaramo da sačeka još neku godinu.

Auuuuuuuuuu!!!

Taras, pobogu! Mali si još: popis

se radi noću!

Pabih ih!

Auuuuuuuuuu!!!

Dakle, ako želite da učestvujete u toj zabavi, najpre treba da odete na Biotehnički fakultet, gde će ti jedan veliki maher, koji navodno po celom svetu beleži čupavu zverad, od medveda pa do snežnih leoparda, nešto malo objasniti o vukovima.

Recimo to da u Sloveniji trenutno živi ukupno nekih 9 čopora po cca 7 vukova. I da za razliku od onih mnogoglavih stada ogromnih mrcina koji u ruskim bajkama vrebaju usamljenog putnika u snegu, kod nas čopor čine samo mama i tata prilično lake kategorije, i njihovi mladunci iz ove i prošle godine.

Da li ste vi stoposto sigurni da ste čopor, a ne obična porodica?

Mogljivev tata nije bio šef. Akela je bio.

I nešto mi izgledate sitni.

Može li neko da ga ugrize?

Moj! Nemoj slučajno da mu odgovaraš!

Kad deca odrastu, roditelji ih lepo isteraju iz kuće i dečica

onda svako za sebe tumaraju svetom, dok ne pronađu slobodnu

teritoriju na kojoj pokušavaju da pronađu partnera i zasnuju svoj

čopor. Da li je područje zauzeto proverava se zavijanjem: ako

niko ne odgovori, znači da je slobodno, a odgovor zavijanjem da nema

mesta.

Da li je u šuuuuumi još nešto otvoreno?

Auuuuuuu

Vozi mali! Zar

ne vidiš

da je zauzeto?!

Nakon predavanja biozi te nauče i da pravilno zavijaš.

Auuuuuuu

Aha Aha!

Malo više u sredini! Malčice kraći spust pri kraju. Blago produžen uvod!

Inače sjajno.

...zatim stvar počinje: tri večeri zaredom moraš svaki

dan sat vremena nakon zalaska sunca da se nacrtáš u okruhu

koji ti je dodeljen i da zavijaš na što višim lokacijama u četiri

kvadranta poznate teritorije lokalnog čopora.

Ja sam, na primer, jodlao u okolini Ribnice i prve večeri pravio

sam društvo lokalnome lovcu koji mi je za vreme jurnjave šumskim

putevima pored jazavaca, lisica i zečeva, objašnjavao zabavne lovačke

pričice.

Jednom pronadoše prerezanu ogrlicu Tonke koja je vodila čopor iz mesta Vreme.

A nas optužiše za krivolov.

Onda su je posle godinu dana našli pregaženu pa su se izvinili.

Čopor se skoro raspao, ali šef je našao novu ženu.

Fascinantno!

Na prva tri punkta čuli smo samo bizarno mumlanje koje mi je saputnik vešto interpretirao.

U! Šta to bi?

Puh.

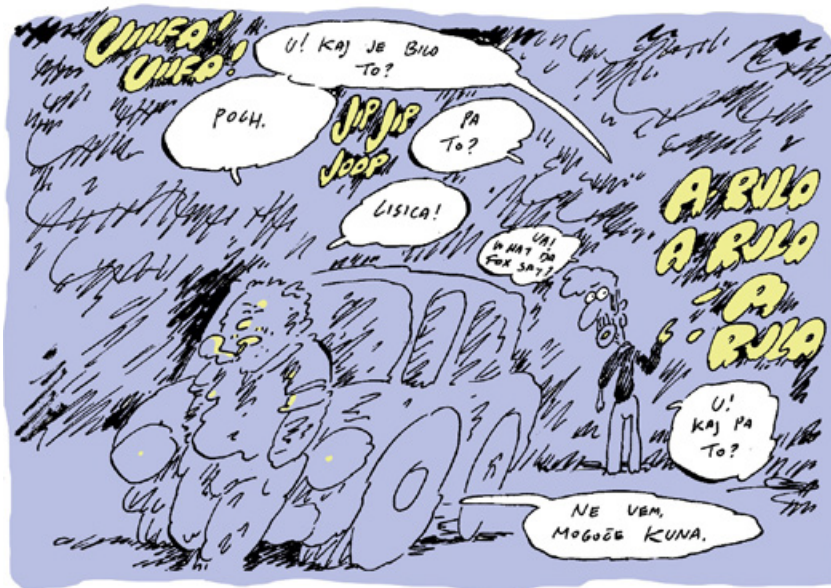
A ovo?

Lisica.

...

U! a to?

Ne znam. Možda kuna.

A na poslednjoj smo dobili zavijanje dvojice sasvim pravih velikih zlih.

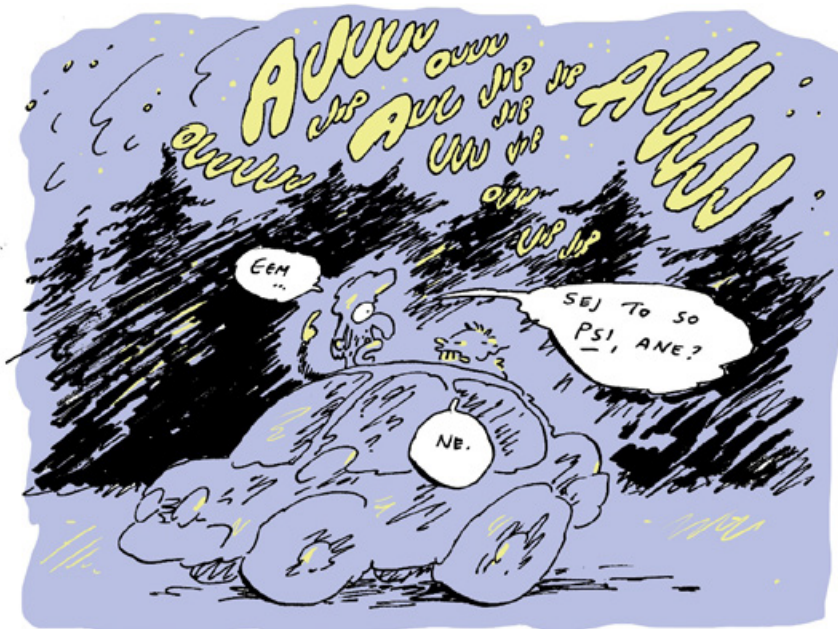

Auuuuuuu

o.

Sublimno

Lovac me je za dezert odveo i u svoj revir, gde poznaje tačnu lokaciju jednog čopora, koji je samo nekoliko noći unazad u blizini poklao 14 ovaca, od kojih je 9 odvukao u šumu.

Auuuuuuu

Eem.

Ovo su psi, zar ne?

Ne.

Doduše, za ovu poslednju stranputicu smo malo kritikovani, jer su biolozi navodno već znali za taj čopor i nisu želeli da ga više uznemiravaju.

Ipak sam sledećeg dana mogao da odem na još jednu ekspediciju, ovaj put sa stranim poznanicima organizatora: jednom hrvatskom i jednom austrijskom biološkinjom i njenim mužem, koji polovinu vremena spasava zarobljene medvede koji moraju da plešu, a drugu polovinu crta naučne ilustracije za zoološke vrtove.

Zar medvedima nimalo ne nedostaje ples?

Haha! Zvučiš kao Ivan!

Rus koji tvrdi da je životinjama lepše u zarobljeništvu. Jednu od njegovih plesačica su pojeli, dok je svirala tamburice.

Da, ali navodno zbog toga što su joj noge bile namazane medveđom mašću.

Aha...

Razumem.

Na pretposlednjoj lokaciji imali smo sreće i sa tom ekipom, i čuli smo čak i zavijanje mladunaca, što je posle značilo da su ti kvadranti zatvoreni i da sledećeg dana možemo da imamo slobodan dan.

Jap - dobili smo još jedan odziv.

Aha, ovaj put sa mladuncima.

Početnička sreća? Možda.

Mogu li sutra za nagradu da idem u bioskop?

Diplomac u bioskopu na Kongresnom trgu bio je divan dezert. Ali stomak mi već sad krči za zavijanjem sledeće godine.

Auuuuuuu (forte, forte, non tropo leđero)!

Program za decu

Moram da budem iskren: nisam fan savremenih crtanih filmova. Jedna od stvari

koje sam se najviše plašio čekajući da dete ispuzi ispod srca bila je kako ću podnositi njegovu radost zbog debilnog programa za decu u savremeno vreme.

Vidi, mali: ovo je dobra knjiga, a ovo loša. Da li si zapamtio?

Okej, ajmo još jednom.

Frendovi mi kažu da idealizujem intertejnment svog detinjstva. Ali, pogledajmo razlike između omiljenih animiranih humoreski našeg i sadašnjeg doba, racimo između vilenjaka Trstenjaka ili maksipsa Fika i Pepe praseta ili vozića Tomasa. Da li vidite još neku razliku osim toga da prvi potiču iz Istočnog, a drugi iz Zapadnog bloka? Ja ću vam reći: Trstenjak i Fik su bili fantazijski crtači čiji su junaci nestašno kršili pravila fizike i lepog ponašanja, ali su na kraju ipak završili sa poantom opšte odvažnosti. Dok Pepa i Tomas žive u banalnom svetu svakodnevnih problema, gde na kraju nauče moralističku poentu, upotrebljivu za konformno preživljavanje.

Pepa i Melkijad

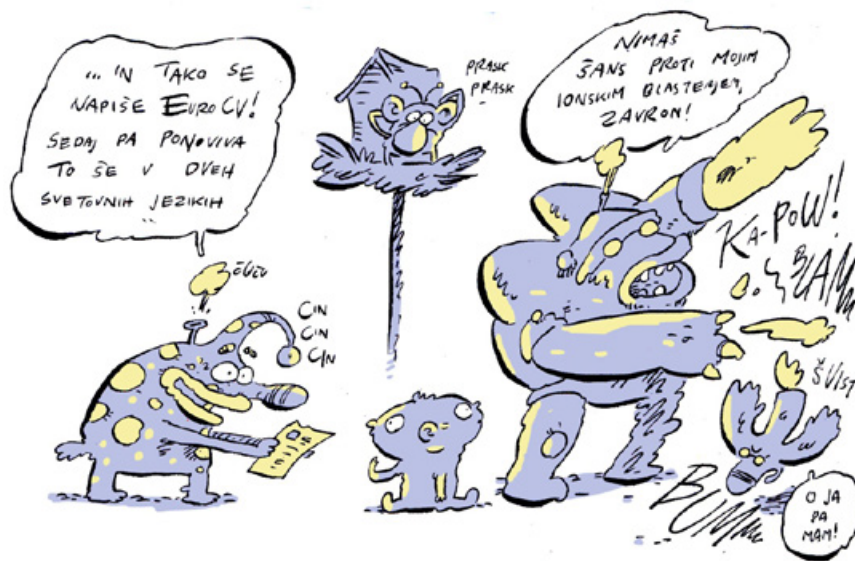
Dođi, Pepa, pokazaću ti šta je to grudvanje!

Ne, hvala: mama je rekla da mogu samo sa njom na igralište.

Znam, postoje i fantastijski crtaći za veću dečurliju koja već sama počinju da diktiraju potrošnju, ima ih čak na pretek.

Ali, čini se kao da nam je negde pobegao taj međuprostor preseka fantazije i ljudskosti koji zastupaju Trstenjak i Fik.

Kao da postoji samo totalno prilagođavanje društvenim pravilima sa jedne i bežanje u svet bez svakog pravila sa druge strane.

... i tako se piše Evro CV! A sad da ponovimo to na još dva svetska jezika.

Prask prask

Nemaš šansi protiv mojih jonskih blastera, zavra!

Ka-pov

Blamm

Fiju

O da, imam!

Zvuči kao dijagnoza današnjeg vremena i na nivou odraslih,

gde nam se trubi da treba biti realan, prihvatiti pravila

darwinističkog tržišta i ne pribegavati sanjalačkim utopijama, dok

nam s druge strane, nama gladnima mašte, na tom istom tržištu,

za masne pare prodaju infantilne svetove raznih hobita

i marvela? Možda stvarno.

Pepa prase je, bar meni, samo dosadno. A Tomas je, ako

ga poslušate, zaista jeziv. Pazite premisu: na izolovanom

ostrvcetu živi četica lokomotiva, koje se u osnovi ponašaju kao deca, dok

istovremeno po ceo dan naporno rade, po snegu, kiši i vrućini, za šefa
železnice, odevenog u klasični kostim kapitalista iz devetnaestog veka:
frak, cilindar i debeli sloj sala.

Molim vas! Kakva dečija radna snaga?

Pa to su mašine!

Vozići svojom igrivošću u svakoj epizodi privremeno zaustave
proces rada, praveći probleme šefu, a zatim ih prekovremenim radom
brzo otklone, i, nakon što su pohvaljeni, odlaze na spavanje u otvorenu garažu,
koja podseća na sobe sa krevetima na sprat iz nekog Dikensovog
sirotišta, i tamo šapčujući razgovaraju o lekcijama iz minulog dana.

Dobro je biti jak samo ako si pri tom i koristan!

konstatuje mali Tomas nakon što je njegovo nepromišljeno takmičenje u snazi sa lokalnom dizalicom nanelo štetu na oba uređaja.

Opet u drugoj epizodi mehaničko dete otkriva radost u prskanju prijatelja pri vožnji kroz lokve. Sve je okej dok ne

isprska vagona koji prenose brašno i jagode za popodnevnu

čajanku gospodara, a Tomasu tek nakon divlje vožnje po celom

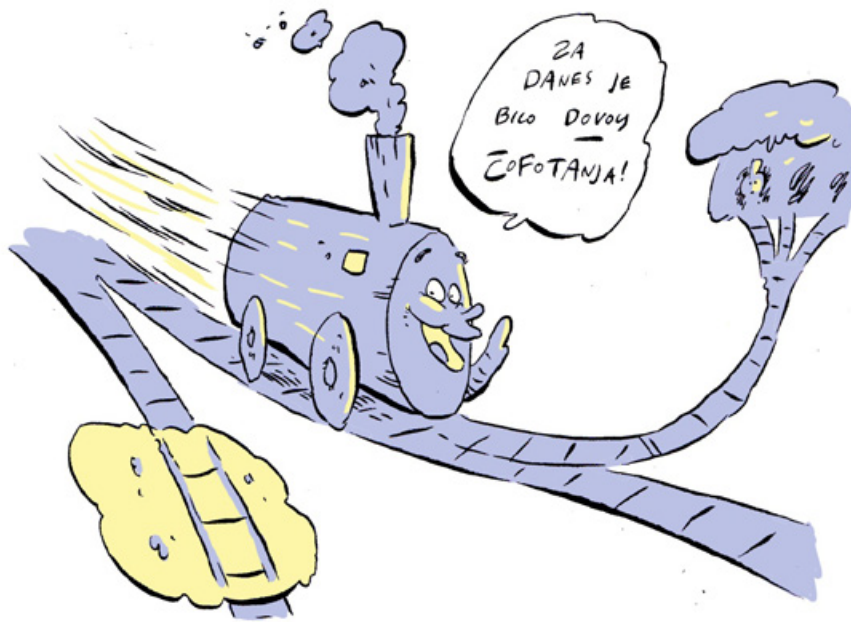
ostrvu polazi za rukom da smiri šefove dostavljanjem novih poslastica. Debeli

na kraju s tek malim zakašnjenjem konačno sedaju za sto sa kolačićima, a Tomas

na putu prema garaži odoleva izazovu da skrene u još

jednu lokvu, iako u blizini nema drugog voza, a

on je konačno dobio voljno nakon celodnevnog rada.

Za danas je bilo dovoljno gacanja!

Okej, reći ćete, krajnje bizarno i sa sumnjivim mirisom vaspitanja poniženih radnika, ali tvoje derište to još ne razume i Tomasa gleda samo zato što mu se dopadaju sve te dahčuce, jureće mašine koje podižu teret i trube. Upravo to, ali kao prvo, s vremenom će sve shvatiti, i štos je upravo u tome što ti lekcija uđe pod kožu i pre nego što postaneš svestan da je nešto čudno. A kao drugo, dok se oduševljava moralističkim vozićima, mali me nehotice nervira već i zbog toga što znam kakve debilane izgovaraju njegovi idoli.

Protivljenjem gospodinu Vitermajeru štetimo i sebi!

Čuču

Radije se potrudimo: sigurno će primetiti i nagraditi nas!

Phu!

Hihi!

Vozići su...

Ukratko, u konačnoj instanci čini mi se bitnim, pre svega, to da je i meni i derištu lepo, dok zajedno gledamo dečije stvari.

Program za decu mora nešto da da i odraslima koji prate dete, inače samo smoreno čekaju da se stvar završi, kolutajući očima zbog ukusa svog naslednika.

Mislim da su crtani filmovi koje može da podnese i roditelj važni i zbog još jednog razloga. Oni sadrže i neke momente namigivanja starijoj publici zbog kojih će dete primetiti da njegov roditelj razume nivo priče koji je njemu nedostupan. I biće mu jasno da je još

mali; da mora još mnogo toga da nauči; da roditelj zna više i da i ono treba da stremi da jednog dana dostigne taj nivo.

Program koji je zbijen sasvim na njegov nivo detetu bar delimično poručuje: tvoj mali još podebiljeni svet sasvim je dovoljan; za njega smo pripremili poseban program, poseban nameštaj i poseban jezik. Ne moraš da srljaš u glupi kompleksni svet odraslih, ni da njima dopuštaš da uživaju u njegovim slastima, kao što je žvalavljenje, čitanje novina ili kuvanje, jer je sve to u stvari blago bez veze: možeš ih lagano bilo kada uvući u svoj divni mali univerzum koji je ionako superioran.

Tata, dodzi!

Ne. Ti dođi...

Ako poentu opet proširim i na prividno odrasle oblasti, radi se o nečem sličnom i pri retardaciji teve programa u oblastima koje nisu dečije. Ako realitiji svugde potiskuju

pametnije emisije koje su namenjene poboljšanju publike – ako ljudima stalno nudiš samo ono „što oni hoće“ i što mogu da shvate sa što manje napora – svaki malo intelektualniji ili emocionalno kompleksniji program učiniće im se ne prilika za lični rast, već samo oholi doprinos iz dosadnog i u sebe introvertnog sveta „elita“ koji sa stvarnim svetom radnika koji čuči ispred ekrana sa rijalitijem nema više nikakve veze.